

LES CARES DE L'EVASIÓ FISCAL

POBRESA, FRAU I CORRUPCIÓ A LA COMUNITAT VALENCIANA

Col·lecció Periodisme, 8

Dirigida per Guillermo López García

Mar Vivó Jiménez
Carlos Remohí Rius

Les cares de l'evasió fiscal

Pobresa, frau i corrupció a la Comunitat Valenciana

institutió
alfons el magnànim
centre valencià
d'estudis i d'investigació
VALÈNCIA, 2021

Les cares de l'evasió fiscal. Pobresa, frau i corrupció a la Comunitat Valenciana va obtenir la Beca Josep Torrent de Periodisme d'Investigació 2018, atorgada per la Unió de Periodistes Valencians i la Institució Alfons el Magnànim-Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació. Formaven part del jurat Laura Ballester, Cristina Medina, Pedro Valero, María Teresa Mercado, Juan Nieto, Guillermo López García i Laura Bañón.

Edició composta amb Brill i Bw Modelica per a l'interior i Courier per a la coberta; l'interior s'ha imprés sobre paper Coral Book Ivory de 90 g/m² i les cobertes amb cartolina Creator Silk de 350 g/m²

- © 2021, Mar Vivó Jiménez
Carlos Remohí Rius
- © 2021, d'aquesta edició:
Institució Alfons el Magnànim
Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació
Diputació de València
Corona, 36 - 46003 València
Tel.: +34 963 883 169
contacte@alfonselmagnanim.com
www.alfonselmagnanim.net

ISBN: 978-84-7822-876-8

DL: V-1657-2021

Disseny de la coberta: Eugenio Simó
Disseny de la col·lecció: Jaume Ortola

Maquetació: Nova Digital Servicios Gráficos, S.L.

Impressió: IMPREMTA
DIPUTACIÓ DE VALÈNCIA

Dedicatòria

*A totes les persones que tenim la sort que ens
acompanyen en el nostre camí i, en especial, a les
nostres famílies. A tots i totes, gràcies.*

Agraïments

*A totes les persones que han fet possible este llibre,
pel seu temps i la seua generositat en voler compartir
les idees i, també, les experiències de vida.*

Índex

Unes pinzellades sobre el sistema tributari	13
La tortada de la recaptació d'impostos a l'Estat espanyol	13
Una càrrega desigual sobre l'estalvi i el treball	17
Un forat a la tortada; l'Impost de Societats	18
La Comunitat Valenciana; un cas particular	20
Els tributs competència de la Comunitat Valenciana	22
Quan les lleis no estan dissenyades per als ciutadans estan dissenyades per al poder	25
Una societat acostumada a l'infrafinançament	27
Augment del risc de pobresa a la Comunitat Valenciana	30
Desnonaments sense ànima	30
De què parlem quan diem economia submergida?	35
Frau fiscal, evasió fiscal, elisió fiscal o... economia submergida?	35
Eixamplant els forats i el bucle del deute	35
Dins del forat	37
Història d'una amnistia innominada	38
La lluita contra el frau i la corrupció	45
Un impuls a la lluita contra el frau i la corrupció	45
Un pacte social contra la corrupció	46
Els diversos costos de la corrupció	47
L'Estatut de la persona denunciant	48
El primer testimoni protegit de la Comunitat Valenciana	50
Un sistema de traçabilitat per a gestionar el patrimoni públic	52
L'evasió fiscal en mans d'uns pocs	57
La riquesa innocent	57
Uns apunts aproximatius de l'evasió fiscal a la Comunitat Valenciana	60
Evasió fiscal o el cel de les illes Caiman	62
Molins de vent, cotxes i Uruguai	64
Vivendes amb vista als paradisos fiscals	65
La titulització bancària i l'abundància	66
La papallona es va quedar emmudida	67
Un voltor es menja la papallona	68
Una carta cordial, un deute de per vida	69
La resposta europea als paradisos fiscals	71

Un 75% de riquesa sense aflorar al territori espanyol	72
Creixement de la desigualtat o augment de les oportunitats d'evadir?	72
Propostes i solucions per a evadir la desigualtat en compte dels beneficis	74
Apostar per un tipus mínim efectiu internacional	76
Amenaces reals i una ciutadania activa	77
Els <i>lobbies</i> empresarials i les detencions de poder	77
La lluita per evadir la pobresa	79
Una dutxa al dia per als xiquets, dos pollastres al mes i un paper	79
Cinc propostes per a tindre una segona oportunitat en la vida	87
Les cares de la pobresa	89
La repartició del pastís dels ingressos	89
Conclusions	91
Cap a la responsabilitat fiscal i ciutadana, tot un camí per recórrer	91
Diccionari de conceptes	93
Bibliografia	97

Introducció

La intenció d'este llibre ha estat ja des del seu primer plantejament ben clara: intentar contextualitzar i donar llum a unes dades que estaven ocultes i que volen continuar estant amagades: les xifres de l'evació fiscal i la seua relació amb la pobresa a la Comunitat Valenciana.

Només començar amb la tasca, de sobte, es va trobar que el sistema pel qual ambdues coses es produïen era molt més vast i complex i que era necessari parlar del sistema tributari estatal i valencià, de grans fortunes transnacionals i d'herències autòctones, de corrupció denunciada i de denunciants valents, de tindre o no finançament i de la lluita per aconseguir-ho, d'iniciatives i bloquejos polítics, de pobresa vívida i al mateix temps ocultada, del creixement lacerant de la desigualtat, dels silencis de l'estigmatització, de voler alçar la veu i ser acció, de mobilització i propostes ciutadanes, dels valors socials i econòmics que definixen una societat.

Amb la consciència que no estaran tots els factors determinants de la pobresa i de l'augment de la desigualtat al territori valencià; amb la responsabilitat que en este intent de contextualització només es pot fer una aproximació al tema plantejat i on sempre romandran dades i xifres que quedaran fora de l'estudi; amb la voluntat humil de poder oferir un mapa més esclareidor del moment en què vivim. De tot això tracta este llibre.

Esperem que, en acabar, els lectors i lectores tinguen més preguntes que respostes. I per a contribuir amb estes reflexions, es vol subratllar que, al capdavant, cap societat es pot permetre acceptar la pobresa com un mal i un concepte inevitable. Al cap i a la fi, tots els conceptes poden canviar. Esperem haver posat un gra de sorra per a aconseguir-ho.

Unes pinzellades sobre el sistema tributari

La tortada de la recaptació d'impostos a l'Estat espanyol

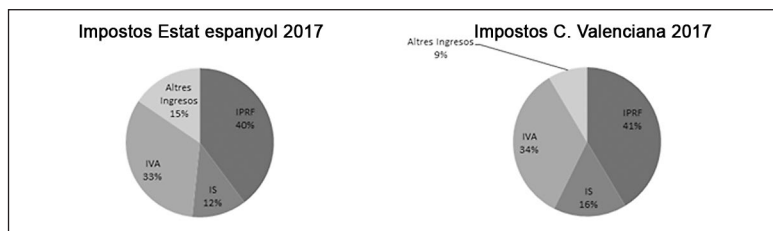
Hui –com podria ser qualsevol altre dia– és l'aniversari d'un ciutadà anònim, que per celebrar-ho ha convidat familiars, amics i amigues a casa. Diguem-ne que és de les persones afortunades que té treball i ha comprat tortada per a compartir.

Des que s'ha alçat fins que ha arribat a casa, ha estat contribuint amb el seu treball, amb la fornera del cantó –quan ha comprat el pastís–, amb les llumenetes enceses al saló –consumint energia–, a augmentar la caixa d'ingressos de l'Estat a través del pagament d'impostos directes i indirectes en totes les accions que ha realitzat.

Han arribat els convidats, i el que ha passat és el que normalment passa a qualsevol festa d'aniversari: que hi ha a qui li toca més tortada i a qui li toca menys.

Pel que fa al tema de recaptació d'impostos, imaginar una gran tortada rodona ajuda a veure amb una bona perspectiva la grandària de les porcions (vegeu gràfic 1).

Gràfic 1. Percentatge de recaptació dels principals impostos d'Espanya i la Comunitat Valenciana 2017

Elaboració: Carlos Remohí Rius a partir de l'Informe de recaptació de l'Agència Tributària
IS: Impost de Societats. IVA: Impost Valor Afegit. IPRF: Impost Renda Persones Físiques

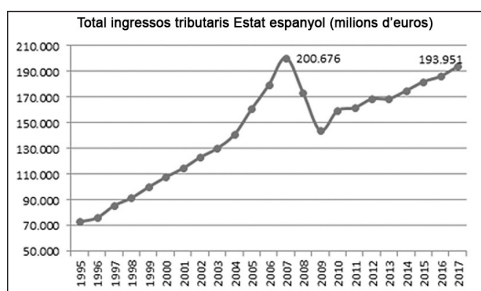
Ambdues tortades representen, de manera general, el que s'ingressa a través dels impostos directes i indirectes tant a Espanya com a la Comunitat Valenciana.

Però, també indiquen amb un simple cop d'ull si s'està complint amb un dels principis bàsics de la Constitució Espanyola de 1978 (article 31.1),¹ del qual es desprén que el sistema fiscal ha de ser universal, individual, igualitari, progressiu i no confiscatori.

Paga la pena dir que és gràcies a la recaptació d'impostos que eixe ciutadà anònim –que ara està recollint les desfetes de la festa– va poder estudiar a l'escola del barri quan els seus pares deixaren el poble de l'interior de Castelló per anar a treballar a la capital valenciana. O que, gràcies a eixos impostos, la seua amiga –també anònima– va ser operada dels turmells sense cap cost per a ella a un hospital públic. Tot gràcies a la recaptació d'impostos que –cal destacar– no tots els ciutadans i ciutadanes anònims paguem per igual.

Així, si s'analitza el total de la recaptació tributària a l'Estat espanyol pel que fa als grans impostos (IVA, Impost de Societats, IRPF, etc.),² es pot observar una recuperació del nivell d'abans de la crisi (si es pren com a referència l'any 2007), i fins i tot es preveu que es puga batre un rècord³ de recaptació, ja que creix a un ritme del 7,8%⁴ (veure gràfic 2).

Gràfic 2. Evolució de la recaptació tributària a l'Estat espanyol de 1995 a 2017

Elaboració: Carlos Remohí Rius a partir de l'Informe de la Recaptació Tributària de l'Agència Tributària Espanyola

- ¹ <http://www.congreso.es/consti/constitucion/indice/titulos/articulos.jsp?ini=31&tipo=2>
- ² Vegeu diccionari de conceptes, p. 93.
- ³ https://elpais.com/economia/2018/10/14/actualidad/1539528251_361658.html

Abans de celebrar, però, estes bones notícies, cal primer preguntar-se: qui ha pagat més a la recaptació tributària?

Ara ja no és un pastís a devorar entre les persones convidades. A l'hora de pagar impostos, els ciutadans comuns i anònims es queden, com els següents gràfics (vegeu gràfics 3 i 4), en barretes energètiques: ells són els que estan fent l'aportació més gran a la caixa de l'Estat, ja que la recaptació més grossa s'ha produït sobre impostos com l'IRPF o l'IVA, unes dades que posen en qüestió els principis bàsics abans esmentats del sistema fiscal recollits a la Constitució.

Què vol dir que posen en qüestió els principis bàsics recollits a la Constitució?

L'IRPF i l'IVA són els impostos que graven la renda de les famílies i el consum, i estos han vist augmentar el seu pes sobre la recaptació total de tributs al llarg dels últims anys. De fet, si observem les gràfiques, l'IRPF i l'IVA suposen més del 70% del total recaptat. L'IRPF és un impost directe, és a dir, és fixat segons la capacitat econòmica de cada persona,⁴ mentre que l'IVA és un impost indirecte; és independent del nivell de renda. El primer es pot considerar que respecta el principi de progressivitat recollit a la Constitució, mentre que l'IVA es pot considerar un impost regressiu; augmenta el preu dels productes siguen o no de necessitat i els paga tota persona indistintament del que guanye.

Queda una altra pota a analitzar i és la de les empreses, que són el motor econòmic d'una societat.

Quina és l'aportació de les empreses?

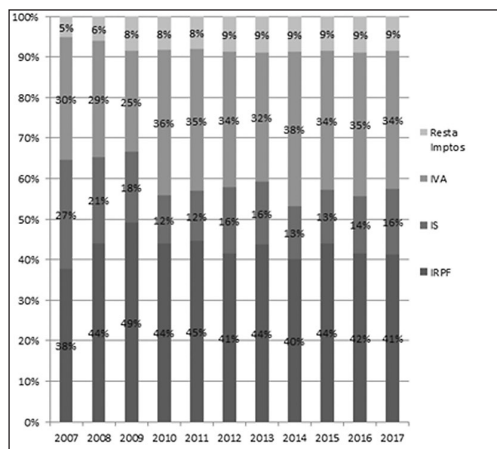
La recaptació per part de l'Impost de Societats a la Comunitat Valenciana representa, amb les dades de 2017, només un 16%, enfront d'un 75% de l'IRPF i l'IVA. A l'Estat espanyol representa un 12% del total recaptat, enfront d'un 73% que conformen l'IRPF i l'IVA. En ambdós casos, l'evolució mostra clarament com han anat guanyant pes els impostos sobre el treball i el consum enfront del de les empreses.

«Nosaltres tenim un sistema fiscal regressiu. L'Impost de Societats ha perdut 10 punts en 10 anys i l'IVA s'ha apujat un 5%. El que veiem és una política a la inversa; es demanen més impostos al consum perquè

4 L'IRPF té dos components: les rendes del treball, que tributen a un tipus màxim del 45%, i les rendes de l'estalvi, que es situen al 21%.

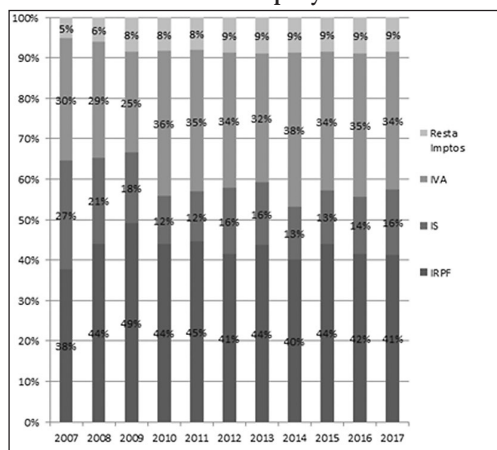
a la fi hi ha una part d'eixe consum que és inevitable practicar. El ciutadà no pot deixar de consumir aliments, electricitat, transport... per cada acte de consum que fa el ciutadà està pagant un impost».

Gràfic 3. Evolució de la recaptació tributària entre 2007 i 2017 a la Comunitat Valenciana

Elaboració: Carlos Remohí Rius a partir de l'Informe de recaptació de l'Agència Tributària

Gràfic 4. Evolució de la recaptació tributària entre 2007 i 2017 a l'Estat espanyol

Elaboració: Carlos Remohí Rius a partir de l'Informe de recaptació de l'Agència Tributària

Qui parla amb esta contundència és Susana Ruiz, responsable i experta de justícia fiscal d'Oxfam Internacional.

«El que està fent Espanya durant estos anys és traslladar l'esforç fiscal de les grans empreses o les grans fortunes cap a les famílies, bé siga a través de les rendes del treball o, sobretot, del consum. I nosaltres com a ciutadans no estem tan organitzats, ens costa reaccionar davant la pujada de l'IVA, i com tenim memòria curta, no ens adonem quan el pa l'apugen uns cèntims, però, en el fons, a l'acumulat de final de mes són molts diners i en canvi, a Amancio Ortega que li apugen cinc cèntims el pa no el fa ni esternudar», sentència Susana.

Una càrrega desigual sobre l'estalvi i el treball

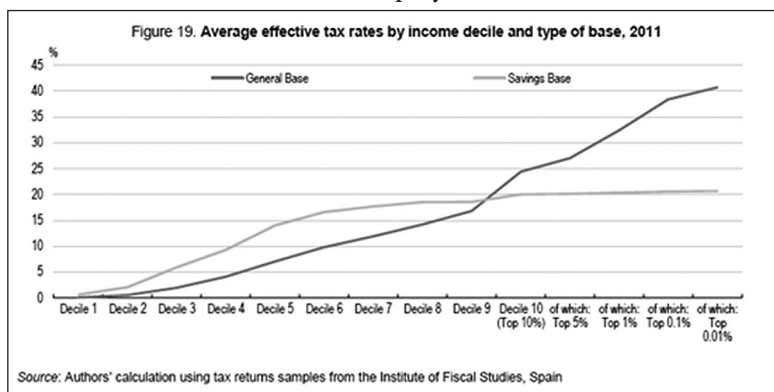
El sistema fiscal espanyol té l'impost de l'IRPF dual, amb dues tarifes diferenciades; una pel que fa a les rendes del treball i altra referida a les de l'estalvi o capital.

La investigadora de la School of Economics de París Clara Martínez-Toledano, al seu treball de recerca sobre l'àmbit de l'evasió fiscal i desigualtat a l'Estat espanyol⁵ conclou que, si bé les taxes de l'IRPF (a l'any 2011) mostren un caràcter progressiu, ja que augmenten així com ho fan els ingressos, les rendes de l'estalvi no es comporten de la mateixa manera. Tot al contrari; com es pot comprovar a la seua gràfica (vegeu gràfic 5), hi ha una absència de progressivitat, ja que la taxa impositiva roman estable al 20% encara que augmente el nivell d'estalvi.

La qüestió és que dins de l'IRPF, les rendes del capital (o de l'estalvi) es veuen beneficiades d'una menor tributació, rendes que són aca-parades per les persones amb més riquesa i, per tant, esta càrrega desigual afavoreix l'acumulació de riquesa i l'increment de la desigualtat.

5 Haugh, D. and C. Martínez-Toledano (2017), «The distribution of taxable income and fiscal benefits in Spain: new evidence from personal income tax returns (2002-2011)», *OECD Economics Department Working Papers*, No. 1427, OECD Publishing, Paris. <http://dx.doi.org/10.1787/5f8594f0-en>

Gràfic 5. Taxa mitjana efectiva per decils d'ingrés. Rendes del treball i de l'estalvi. Espanya 2011

Font: «The distribution of taxable income and fiscal benefits in Spain.» David Haugh and Clara Martínez-Toledano

Si a més s'analitza l'evolució de la recaptació tributària es pot observar com les grans corporacions han vist reduir la seua factura fiscal. Així, segons els informes de recaptació tributària de l'AEAT (Agència Estatal de l'Administració Tributaria), el tipus efectiu a l'Estat espanyol que acaben pagant és del 6,9% a 2014 enfront del 9,9% que pagaven a 2007.

Un forat a la tortada; l'Impost de Societats

Des del Sindicat de Tècnics del Ministeri d'Hisenda (Gestha) ho tenen clar: el principal forat de la recaptació es produeix per la banda de l'Impost de Societats. Així, la principal causa de la reducció del pes de l'Impost de Societats en els ingressos té la seua arrel en una menor tributació de les grans empreses, que tenen un tipus medi efectiu de menys del 7% del seu resultat comptable, mentre la resta d'empreses tributen pel 13,9% (quadre 1). Els beneficis empresarials han estat creixent de manera continuada.

Gestha calcula que la pèrdua per esta menor recaptació de l'Impost de Societats a les grans empreses va suposar una minva de 76.988 milions d'euros pel que fa al període 2007 a 2017.

Quadre 1. Càrrega real de l'Impost sobre Societats

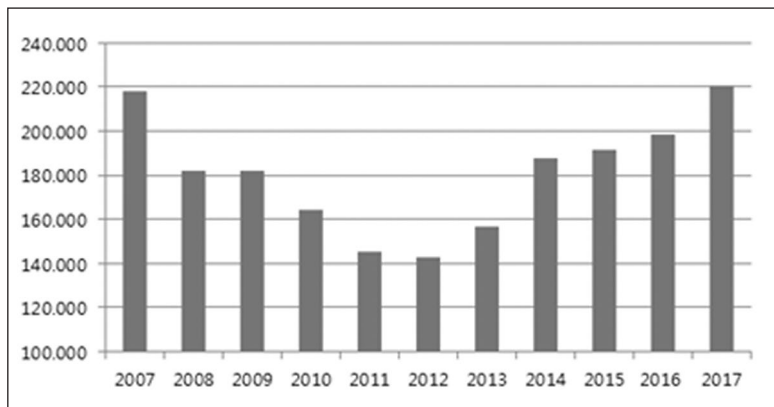
Any	Empreses Pimes	Grups Empresarials	Recaptació perduda per el menor tipus efectiu dels grups empresarials (*)
2007	22,6%	9,9%	-13.586
2008	19,8%	5,3%	-15.143
2009	13,2%	6,4%	-6.436
2010	15,4%	5,0%	-9.923
2011	15,8%	3,8%	-9.681
2012	16,0%	5,3%	-8.262
2013	15,0%	6,3%	-7.202
2014	13,9%	6,9%	-6.754
Mitjana ponderada pel període 2007- 2014	16,7%	6,2%	-76.987

Font: Gestha a partir dels informes sobre recaptació de l'AEAT

* Pèrdua de recaptació en l'Impost de Societats, calculada per la diferència de tipus efectius sobre el resultat comptable positiu de les empreses que formen o no grups empresarials

Per a entendre l'impacte d'estes xifres caldria afegir una cosa més. En el període analitzat, el benefici empresarial, com abans apuntaven des de Gestha, no ha deixat d'augmentar (gràfic 6) i això deixa palesa una realitat sagrant: ens trobem a nivells de recaptació tributària com abans de la crisi, però no tots els actors socials han aportat el mateix esforç i cal tenir en compte que mentre la gent del carrer suporta majors càrregues fiscals, ho fa en condicions molt dures: una precarització del sistema laboral, reducció comparativa de les despeses en sanitat i reducció de les ajudes socials. En canvi, les grans corporacions han reduït la seua aportació al sistema tributari mentre els seus beneficis creixien.

**Gràfic 6. Resultat comptable positiu empreses segons l'IS – Espanya
(milions d'euros)**

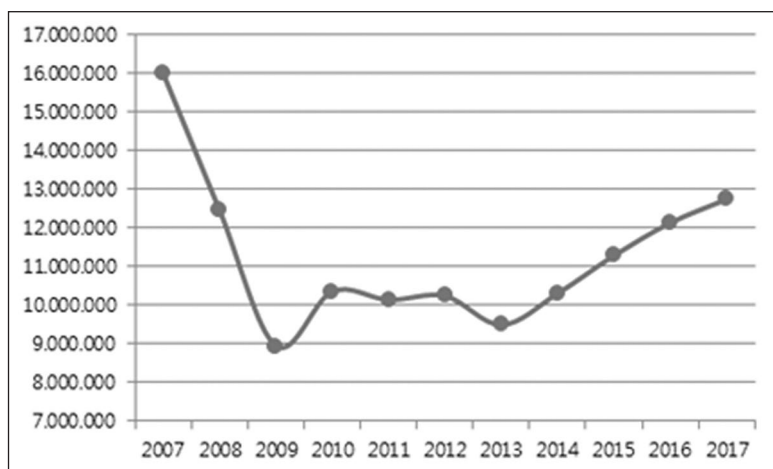
Elaboració: Carlos Remohí Rius a partir de l'Informe de recaptació de l'Agència Tributària

Així ho corrobora Francisco Gaspar, coordinador de Gestha a la Comunitat Valenciana: «Les empreses declaren grans beneficis comptables, però el problema és que no tributen sobre el benefici comptable sinó sobre el fiscal i són tantes las prebendes fiscals que la pròpia norma dona que al final la factura baixa molt. Perquè ens fem una idea: les grans empreses, inclosos els bancs, paguen al voltant del 7 i el 8 per cent sobre el benefici comptable, perquè entre el benefici comptable (ingressos menys despeses) i el benefici fiscal (base imposable) hi ha una factura de rebaixes de tota classe la qual deixa el tipus impositiu en un 7% o un 8% i el ciutadà està pagant molt més».

La Comunitat Valenciana; un cas particular

L'evolució de la recaptació tributària a la Comunitat Valenciana va per altres vies del context general. En comparació a l'evolució de l'Estat espanyol (vegeu gràfic 7), no s'estan recuperant els nivells de recaptació d'abans de la crisi.

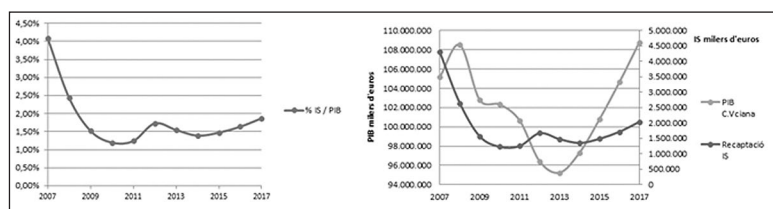
Gràfic 7. Evolució dels ingressos tributaris a la C. Valenciana de 2007 a 2017

Elaboració: Carlos Remohí Rius a partir de l'Informe de Recaptació Tributària de l'Agència Tributària Espanyola

El pes de l'Impost de Societats sobre el PIB valencià va sofrir una caiguda del pes relatiu passant d'un 4% de 2007 fins arribar només al 1,67% al 2017 (gràfic 8). I a més a més, no es retorna al volum de recaptació de 2007, que va ser de 4.500 milers d'euros, fins a poc més de 2.000 milions d'euros del 2017.

Gràfic 8. Percentatge de l'Impost de Societats (IS) sobre el PIB a la C. Valenciana i comparativa del volum de recaptació de l'IS front al PIB

Elaboració: Carlos Remohí Rius a partir d'INE i Informe de la Recaptació Tributària de l'Agència Tributària

En resum, a nivell tant de comunitat autònoma com de l'Estat espanyol s'han obtingut més ingressos a compte dels ciutadans que no per part de les empreses. Seria cabdal ara saber si eixa desigualtat en la progressivitat i equitat en el sistema fiscal es reflecteix també en els tributs gestionats per la Comunitat Valenciana.

Els tributs competència de la Comunitat Valenciana

Segons l'«Informe de la comissió per a l'estudi de la reforma tributària en la Comunitat Valenciana»,⁶ la tributació valenciana s'assenta sobre dos principis bàsics: el de suficiència i coresponsabilitat fiscal. I explica que tant els dos principis bàsics assenyalats com els principis constitucionals de progressivitat i capacitat contributiva, «fan necessària una profunda revisió de les figures tributàries, pròpies i cedides, que conformen el sistema tributari autonòmic. Revisió limitada, per imperatiu constitucional, a la capacitat normativa de la qual és titular la Comunitat Valenciana».

Un dels objectius d'este informe és el de propiciar «que la igualtat davant la Llei no solament responga de forma teòrica a un mandat constitucional, sinó que aqueixa igualtat transcendisca al pla de la realitat social i s'encarne en el dia a dia, mitjançant la seua aplicació per part de l'Administració Pública.»

Per tant, l'informe dona per fet que el sistema emmalalteix d'un grau de progressivitat que permeta una aplicació real dels principis establerts per la Constitució.

La Comunitat Valenciana té atribucions pel que fa al 50% de l'IRPF i el 100% dels tributs de Successions i Donacions, sobre Patrimoni i sobre Transmissions Patrimonials i Actes Jurídics Documentats que són els que més recaptació assoleixen. També té la gestió d'altres impostos com el del Joc. La recaptació d'estos tres impostos sobre el total només aporta el 9%; per tant, el marge de maniobra respecte als ingressos no és molta.

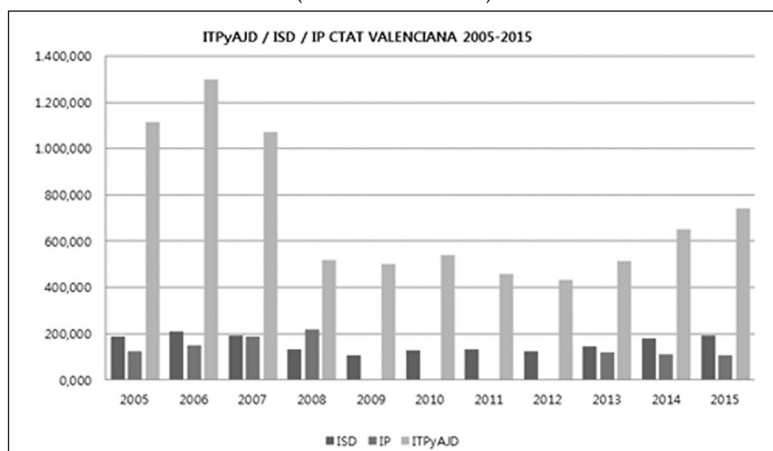
Respecte a l'Impost de Successions i Donacions, es caracteritza per la seua fi correctiva de les desigualtats de riquesa a l'impedir la

6 Informe de la Comisión para el estudio de la Reforma Tributaria en la Comunidad Valenciana (I). Pàg. 10.

concentració excessiva en poques mans, per tant la seua tasca és més redistributiva que recaptatòria. En altres comunitats este impost ha sigut pràcticament suprimit pels beneficis fiscals aplicats, el que suposa una iniquitat territorial i de competència fiscal (com és el cas del dúmping fiscal de Madrid del qual es parlarà més endavant).

El canvi de govern de 2015 a la Comunitat Valenciana va introduir una reducció del 25% en les bonificacions aplicades al tipus a les herències superiors als 100.000 euros amb l'objectiu de recaptar més. Amb esta mesura, s'espera una recaptació el 2018 de fins a 259 milions d'euros, segons va publicar el diari *Valencia Plaza*.⁷ Com es pot comprovar el volum recaptatori és molt xicotet respecte al total (vegeu gràfic 9). No obstant això, cal recordar que l'impost a les successions i donacions té com a principal objectiu la no concentració de la riquesa, què a llarg termini és un desencadenant de l'increment de la desigualtat.

Gràfic 9. Recaptació tributària d'impostos a la Comunitat Valenciana (en milions d'euros)

Elaboració: Carlos Remohí Rius a partir de Recaptació i Estadístiques del Sistema Tributari Espanyol 2005-2015, Ministeri d'Hisenda i Funció Pública / ISD: Impost de Successions i Donacions / IP: Impost sobre el Patrimoni / ITP y AJD: Impost sobre Transaccions Patrimonials i Actes Jurídics Documentats

⁷ <https://valenciaplaza.com/la-generalitat-recaudara-22-millones-de-euros-por-la-herencia-de-juan-luis-gomez-trenor>

En nombroses ocasions s'ha argumentat des de diferents àmbits que la mateixa existència de l'Impost de Successions i Donacions és la causa de l'increment de renúncies a les herències. Francisco Gaspar no hi està molt d'acord: «Hi ha impostos bàsics que serveixen per a redistribuir la riquesa com són el de successions i patrimoni i estan maleïts, la gent diu que es renuncia a les herències perquè no pot pagar-les i és mentida».

La raó la podem trobar en una diversitat de factors, i per al Col·legi de Notaris de València⁸ una d'elles és que a la crisi gran part de les herències comportaven deutes, o bé que la venda de vivendes no es produeix tan de pressa com en temps de la bombolla immobiliària. Per tant, factors com estos podrien explicar les renúncies a les herències i no el pagament de l'impost. Per a Gaspar, que a la Comunitat s'arribara en el passat a tindre l'impost de successions bonificat al 99% el tipus, sense diferenciar tant si s'heretaven 1.000 milions d'euros com si eren 100.000 euros, «era una barbaritat i mira que ací hem tingut herències de 1.000 milions», indica Gaspar.

Un exemple que il·lustra el que diu el tècnic d'Hisenda, és el de l'herència de Juan Luis Gómez-Trénor⁹ que a la seua mort va llegar prop de 2.300 milions d'euros i que va suposar un ingrés a 2016 a la Hisenda valenciana de 22 milions d'euros, si bé com part del patrimoni proveïa d'empreses no immobiliàries amb volum de negoci superior a 10 milions d'euros, es van poder acollir a la bonificació estatal que aplicava una reducció del 95% de l'impost, d'ahí que el percentatge recaptat fora només un 1% del total del patrimoni.

Pel que fa a l'Impost de Patrimoni, a la Comunitat Valenciana havia desaparegut, com es pot comprovar a l'anterior gràfic (vegeu gràfic 9), dels anys 2009 al 2012. El govern del PP, en plena crisi, va renunciar a este impost sobre el patrimoni net de les persones físiques i que a la Unió Europea només mantenen Itàlia, França i Espanya; a França com tribut de solidaritat a les fortunes més altes. L'espirit d'este impost és

8 <https://www.lasprovincias.es/economia/uno-de-cada-diez-herederos-valencianos-renuncia-por-deudas-20171211133955-nt.html>

9 https://www.eldiario.es/cv/Generalitat-valenciana-Coca-cola-Madrid-tributaria_o_742975859.html